

Judecătoria Edineț, sediul Ocnîța
Judecător: R. Mazureț
Curtea de Apel Bălți
Judecători: S. Procopciuc, E. Grumeza și A. Garbuz

D E C I Z I E

8 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecător
judecători

Iuliana Oprea
Galina Stratulat, Ion Druță,
Dumitru Mardari și Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina, Traghira Svetlana împotriva lui Chilivnic Serghei, Burlac Galina, Ceban Alexei, Chilivnic Galina, Chilivnic Oleg, Gracev Victor, Jitari Victor, Macinschi Victor Smetaniuc Valeriu, Traghira Galina, Chilivnic Galina, Chilivnic Semion, Jurchina Galina, Mariniuc Vasiliu, Mariniuc Andrei, Mariniuc Alexandra, intervenient accesoriu IFS Ocnîța, privind partajarea bunurilor comune pe cote-părți,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 2 mai 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța din 19 ianuarie 2017,

a c o n s t a t a t:

La 11 iunie 2015, Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Chilivnic Serghei, Burlac Galina, Ceban Alexei, Chilivnic Galina, Chilivnic Oleg, Gracev Victor, Jitari Victor, Macinschi Victor Smetaniuc Valeriu, Traghira Galina, Chilivnic Galina, Chilivnic Semion, Jurchina Galina, Mariniuc Vasiliu, Mariniuc Andrei, Mariniuc Alexandra, intervenient accesoriu IFS Ocnîța, privind partajarea bunurilor comune pe cote-părți.

În motivarea pretențiilor au invocat că conform extrasului din procesul-verbal nr. 2 al ședinței Comisiei de privatizare a bunurilor ÎA „CAP Dnestrovschii” din 26 mai 2000, a fost distribuit patrimoniul deținătorilor cotelor părți valorice și reprezentantului a 32 de persoane – Chilivnic Sorghoi i-a revenit bunuri în sumă totală de 527 214 lei. Reclamanții ai indicat că din aceste 32 persoane o parte din ele au decedat, iar în viață sînt numai

pârâții, iar reclamanții fac parte din grupul reprezentat de către Chilivnic Serghei, unde figurau rudele lor decedate, ei fiind moștenitori.

Conform extrasului din lista proprietarilor cotelor părți valorice reclamanților le revine cota parte valorică în sumă de 92967 lei, dintre care din clădiri și edificii le revin - 68077 lei, mașini și utilaje - 21205 lei, iar din mijloace de transport - 3685 lei.

Manifestă intenția reclamanții de a împărți bunul proprietate comună pe cote părți pentru a avea posibilitate de a se folosi de averea-proprietate privată.

Grupului reprezentat de Chilivnic Serghei îi aparține următoarea avere mobilă și imobilă: tractor MTZ 82 - 38500 lei, tractor T 40 - 5500 lei, remorcă - 3601 lei, VUK - 2500 lei, semănătoare - 7350 lei, KSG - 1900 lei, BDST - 450 lei, plug - 1120 lei, autocar - 1100 lei, stropitoare - 3080 lei, ZJV - 960 lei, tăvăluc - 380 lei, MVU - 1880 lei, SV1 - 170 lei, ȘP3 - 600 lei, Z1L - 12002 lei, total suma de 69051 lei și imobil: depozit - 96766 lei, frigider - 37690 lei, ABK - 51072 lei, pasaj - 1747 lei, cantină 50 locuri- 21504 lei, cantină casă de nunți - 12902 lei, în total suma de 221681 lei.

Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana au precizat că s-au adresat cu cerere prealabilă către reprezentantul Chilivnic Serghei pentru a aplană acest litigiu, însă acesta n-a dorit să le răspundă în scris, nici să soluționeze litigiul. Tot pe acest caz s-au adresat la Procuratura Ocnița, deoarece sunt încălcate drepturile lor de proprietar, unde li s-a propus să se adreseze în instanța de judecată.

Solicită reclamanții partajarea averii comune pe cote-părți, atribuindu-le lor următoarea avere mobilă: tractor MTZ 82 - 38500 lei și din averea imobilă - (depozit pentru fructe nr. 9) construcție de bază nr. cad. 01 lit. A cu suprafața de 1660,6 m², amplasat pe un teren cu nr. cadastral XXXXX în s. Calarașovca, r-nul Ocnița în sumă de 33 000 lei în mărime de 1/3 în natură; frigider 6,3 mii tone, nr. de inventariere 3447 - cu costul de 37690 lei care este inclus în planul geometric nr. 01 construcție frigider S-72972 m² 02 cu construcție accesorie (bloc administrativ) S - 476.9 m² și 03 construcție accesorie (depozit) S-292.6 m² amplasat pe un teren cu S-3.5738 ha, nr. cadastral 6214201162, revenindu-le în mărime de 21467 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Ocnița din 10 decembrie 2015, a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina, Traghira Svetlana împotriva lui Chilivnic Serghei, Burlac Galina, Ceban Alexei, Chilivnic Galina, Chilivnic Oleg, Gracev Victor, Jitari Victor, Macinschi Victor Smetaniuc Valeriu, Traghira Galina, Chilivnic Galina, Chilivnic Semion, Jurchina Galina, Mariniuc Vasiliu, Mariniuc Andrei, Mariniuc Alexandra, intervenient accesoriu IFS Ocnița, privind partajarea bunurilor comune pe cote-părți.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 14 aprilie 2016, a fost casată hotărârea Judecătorei Ocnița din 10 decembrie 2015, cauza fiind restituită la rejudecare.

La 27 iunie 2016 Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina, Traghira Svetlana au depus o cerere de concretizare.

Solicită reclamanții atribuirea în proprietate a următoarelor bunuri: depozit pentru fructe nr. 9, construcție de bază nr. cad. XXXXX cu S-1660,6 m² amplasat pe terenul cu nr. cadastral XXXXX situat în s. Berezovca com. Calarașovca, r-nul Ocnița în sumă de 55277 lei; clădire de producere „frigider 6.3 mii tone” cu nr. de inventar 3447, număr

cadastral XXXXX, suprafața de 72 972 m², costul de 37690 lei; clădire administrativă cu număr cadastral XXXXX, suprafața de 476,9 m²; depozit „construcție accesorie” nr. cadastral XXXXX, suprafața-292.6 m², amplasat pe terenul cu număr cadastral 6214000232 cu suprafața de 3.1925 ha, situat în com. Calarașovca r.Ocnița, să le fie atribuit în totalitate frigidierul.

Prin hotărîrea Judecătorei Edineț, sediul Ocnița din 19 ianuarie 2017, a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina, Traghira Svetlana împotriva lui Chilivnic Serghei, Burlac Galina, Ceban Alexei, Chilivnic Galina, Chilivnic Oleg, Gracev Victor, Jitari Victor, Macinschi Victor Smetaniuc Valeriu, Traghira Galina, Chilivnic Galina, Chilivnic Semion, Jurchina Galina, Mariniuc Vasiliu, Mariniuc Andrei, Mariniuc Alexandra, intervenient accesoriu IFS Ocnița, privind partajarea bunurilor comune pe cote-părți (64, 68-74, vol. II).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar nu justifică pretențiile invocate în cererea de chemare în judecată.

Manifestînd dezacord față de hotărîrea primei instanțe, la 16 februarie 2017, Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina, Traghira Svetlana, a contestat-o cu apel, solicitînd casarea hotărîrii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care pretențiile să fie admise.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 2 mai 2017, a fost respins apelul declarat de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana, fiind menținută hotărîrea Judecătorei Edineț, sediul Ocnița din 19 ianuarie 2017 (f.d. 221, 222-226, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural, în consecință adoptînd o hotărîre întemeiată.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 3 iulie 2017, Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana, a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care pretențiile din cererea de chemare în judecată să fie admise.

În motivarea recursului a invocat că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Instanța de recurs constată că la dosar este anexată scrisoarea Curții de Apel Chișinău, prin care la 8 iunie 2017 a fost expediată copia decizie instanței de apel în adresa părților (f.d. 227, vol. II), fiind recepționată de către recurenți la 16 iunie 2017 (f.d. 230-233, vol. II).

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Prin urmare, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

La 7 august 2017 în adresa intimatului a fost expediată copia recursului declarat de avocatul Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana, însă pînă la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de pretențiile invocate în recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana, întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la 11 iunie 2015, Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Chilivnic Serghei, Burlac Galina, Ceban Alexei, Chilivnic Galina, Chilivnic Oleg, Gracev Victor, Jitari Victor, Macinschi Victor Smetaniuc Valeriu, Traghira Galina, Chilivnic Galina, Chilivnic Semion, Jurchina Galina, Mariniuc Vasilii, Mariniuc Andrei, Mariniuc Alexandra, intervenient accesoriu IFS Ocnița, prin care a solicitat atribuirea în proprietate a următoarelor bunuri: depozit pentru fructe nr. 9, construcție de bază nr. cad. XXXXX cu S-1660,6 m2 amplasat pe terenul cu nr. cadastral XXXXX situat în s. Berezovca com. Calarașovca, r-nul Ocnița în sumă de 55277 lei; clădire de producere „frigider 6.3 mii tone” cu nr. de inventar 3447, număr cadastral XXXXX, suprafața de 72 972 m2, costul de 37690 lei; clădire administrativă cu număr cadastral XXXXX, suprafața de 476,9 m2; depozit „construcție accesorie” nr. cadastral XXXXX, suprafața-292.6 m2, amplasat pe terenul cu număr cadastral XXXXX cu suprafața de 3.1925 ha, situat în com. Calarașovca r.Ocnița, să le fie atribuit în totalitate frigiderul.

În susținerea pretențiilor din cererea de chemare în judecată, Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana, au făcut referire la extrasul din procesul-verbal al ședinței comisiei de privatizare a bunurilor întreprinderii agricole CAP „Dnestroschii” nr. 2 din 26 mai 2000, prin care s-a hotărîrt distribuirea în proprietate privată deținătorilor cotelor-părți valorice din întreprinderea CAP „Dnestroschii” (f.d. 17, vol. I).

De menționat că, în cadrul ședinței Comisiei de privatizare din 26 mai 2000, președintele Comisiei a informat audiența că 1469 persoane au depus cereri de a atribui cotele-părți valorice în natură.

Prin urmare, judecînd cauza, prima instanță a respins pretențiile din cererea de chemare în judecată ca fiind neîntemeiate, pe motiv că reclamantii nu au înregistrat dreptul de proprietate conform prevederilor art. 321 alin. (2) Cod civil (în vigoare din 22 iunie 2002), care statuează expres că, în cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobîndește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege. Concluzia primei instanțe a fost menținută prin decizia instanței de apel.

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță, în coraborate cu probele atașate la dosar, consideră oportun de a reitera prevederile art. 132 Cod civil din 1964 (în vigoare la dat privatizării), care statuează expres că dreptul de proprietate (dreptul de administrare operativă) se naște la dobânditorul de bază de contract al bunurilor din momentul transmiterii obiectului, dacă legea sau contractul nu prevede altceva. Dacă contractul de înstrăinare a lucrului trebuie să fie înregistrat dreptul de proprietate ia naștere din momentul înregistrării.

Instanța de recurs, prin prisma normei de drept material citată, punctează că la rejudecare instanța de apel urmează să ia în considerație faptul că în speță bunurile întreprinderii agricole CAP „Dnestroschii” au fost privatizate la 26 mai 2000, iar circumstanțele respective impun aplicabilitatea prevederilor Codului civil din 1964 (în vigoare la data respectivă), în sensul determinării apariției dreptului de proprietate asupra bunurilor privatizate.

Or, este neîntemeiată concluzia instanțelor de judecată inferioare prin care au opinat că pretențiile invocate în cererea de chemare în judecată sunt neîntemeiat, pe motiv că reclamanții-recurenți nu au respectat prevederile legii în sensul înregistrării dreptului de proprietate în registrul bunurilor imobile.

În acest sens, instanța de apel a făcut referire la prevederile art. 321 alin. (2) Cod civil - în cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege.

Colegiul punctează că, abordarea respectivă este eronată, pe motiv că codul civil nou a intrat în vigoare la 22 iunie 2002, momentul publicării în Monitorul Oficial al R.Moldova, iar raporturile juridice din speță au avut loc pînă la data intrării în vigoare a normei de drept la care fac referire prima instanță și instanța de apel (art. 321 alin. (2) Cod civil).

Astfel, Colegiul punctează faptul că atît prima instanță, cît și instanța de apel, nu au cercetat sub toate aspectele probele anexate la dosar și eronat au aplicat prevederile legii stabilite în acest sens, în consecință adomînd o decizie neîntemeiată.

Colegiul precizează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului recurentului-reclamant la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 373 CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai

dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepția cazurilor cînd consimte și cînd hotărîrea este atacată și de alți participanți la proces.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Din considerentele menționate, avînd în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana, a casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în Curtea de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admite recursul declarat de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina și Traghira Svetlana.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 2 mai 2017, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Serebrian Lidia, Ghinda Ana, Jurchina Galina, Traghira Svetlana împotriva lui Chilivnic Serghei, Burlac Galina, Ceban Alexei, Chilivnic Galina, Chilivnic Oleg, Gracev Victor, Jitari Victor, Macinschi Victor Smetaniuc Valeriu, Traghira Galina, Chilivnic Galina, Chilivnic Semion, Jurchina Galina, Mariniuc Vasiliu, Mariniuc Andrei, Mariniuc Alexandra, intervenient accesoriu IFS Ocnița, privind partajarea bunurilor comune pe cote-părți, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Iuliana Oprea

judecători

Galina Stratulat

Ion Druță

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală